

Rama 10.

Buræ 1914.

Te Kopara.

**Te Oranga mo tenei Pepa
e Rima Hereni mo te Tau.**

MAHAMATAKA.

1914.

AKUHATA.

AKUHATA.

1914.

Rā 6 ka 0 h. 11 m. 4 s. Rā 21 kī ● 11 h. 57 m. 4 s.		UPOKO MO TE ATA.		UPOKO MO TE AHIAHI.	
1 S		1 S		1 S	
2 S	Ratapu 8 i muri i te Tokotoru.	2 S	Whpa. 29 Rom. 2 17	2 Whpa. 1	Mat. 17 14
3 M		3 M			
4 W		4 W			
5 Th		5 W			
6 F		6 Th			
7 F		7 F			
8 S		8 S			
9 S	Ratapu 9 i muri i te Tokotoru.	9 S	1 Kng. 10 ki Rom. 8 18	1 Kng. 11 ki Mat. 21 23	
10 M		10 M	25		
11 Th		11 Th			
12 W		12 W			
13 Th		13 Th			
14 F		14 F			
15 S		15 S			
16 S	Ratapu 10 i muri i te Tokotoru.	16 S	1 Kng. 12 Rom. 13	1 Kng. 13	Mat. 25 ki 31
17 M		17 M			
18 Th		18 Th			
19 W		19 W			
20 Th		20 Th			
21 F		21 F			
22 S		22 S			
23 S	Ratapu 11 i muri i te Tokotoru.	23 S	1 Kng. 18	1 Kng. 19	Mat. 27 57
24 M	Patoromu, Apo. Whakapono a Ataratia.	24 M	1 Kri. 4 ki 18	1 Kri. 4 18 & 5	Mat. 28
25 Th		25 Th	1 Ken. 28 10-18	1 Tin. 18 15	
26 W		26 W			
27 Th		27 Th			
28 F		28 F			
29 S		29 S			
30 S	Ratapu 12 i muri i te Tokotoru.	30 S	1 Kng. 22 ki 1 Kri. 10 & 11	2 Kng. 2 ki 16 Mak. 4 ki 35	
31 M		31 M			

Te Kopara.

NAMA IO.

GISBORNE.

HURAE 1914.

"Iti te Kopara, hai takirihiri ana i runga i te Kahikatea."

WHAKATUWHERATANGA O TE WHARE-KARAKIA HOU O TE ARAWA.

NO tenei ra i te 14 o Aperira, 1914, ka tae mai te Pihopa hou o Waiapu, me nga Iwi o te Motu, ki Ohinemutu, ki te whakapuare i te Wharekarakia Hou, me te Hui Topu o te Pihopatanga o Waiapu.

Nga ingoa o nga iwi i tae mai ki Ohinemutu :

NGATIKAHUNGUNU

NGATIRAUKAWA

NGATIWHATUA

NGATIMARU

RAROTONGA

NGAITAI

TE WHANAU APANUI

TE WHAKATOHEA

MATATUA

TUHOE

NGAITERANGI

RONGOWHAKAATA

POUROUTANGI

WHANGANUI

ME Nga Hapu Maha o

TE ARAWA.

Powhiri a Te Arawa me nga Iwi i te Pihopa.

I tenei ra i te 16 o nga ra, i te 10 o nga haora i te ata o te rawha, ka powhiritia te Pihopa hou o Waiapu ki Te Papaouru, Ohinemutu, me ona hoa minita, Atirikona Hapata Wiremu o Turanga, me Aata Wiremu, Tumuaki o Heretaunga. Ko te Atirikona Tihitara o Rotorua to ratou Kai-arahi. Ano ka whakatata ratou ki te marae, ka puta te Iwi ki te powhiri. Na Te Arawhata i takitaki te powhiri e whai ake nei:—

"A—utaina—hei! A utaina—hei! A utaina mai nga Iwi o te Motu ki runga i a Te Arawa e tau nei. A—hikinuku e-e! A—hikirangi e-e! A—ha—ha, kahikitia ai tona Iwi, ka hapainga i tona waka, aue—aue—aue—haa!

"To-ia mai te waka! Ki te urunga te waka! Ki te moe-nga te waka! Ki te takotoranga i takoto ai te waka!"

Ka mutu te powhiri, ka noho te Pihopa ratou ko ona hoa ki te whatitoka o Tama Te Kapua, whakarongo ai i nga mihi, me nga whai-korero kia ratou ko ona hoa, na Pererika Peneti i whaka-pakeha.

Henare M. Amohau (Arawa).

Te Pihopa haere mai, haere mai, haere mai to matou hepara. Haere mai ki te awhina i to kahui; mehemea tera etahi wahi pakaru o te taiepa o to kahui i tenei wahi. Engari e mohio ana ahau, kaore rawa e kitea e koe tetahi wahi pakaru i roto i tenei takiwa o to kahui Maori. Ko te take i ora ai nga taiepa o tenei o kahui, he kaha no nga kai-tiaki, kaore he moe i te ao, i te po. Ko ahau ko te Hahi Maori kei te noho nama, ki te iwi Pakeha, no te mea na ratou i kawe mai te Rongo-pai ki te iwi Maori. No reira haere mai to matou Pihopa hou.

Wi Hapi (Arawa).

Te Pihopa hou haere mai, te matua o te Hahi o roto o enei whakatupuranga, hei whakakaha, hei hapai hoki i te kara o te whakapono. Tenei matou e noho atu nei nga uri, o nga matua na ratou nei i hapai te whakapono. Tena ano hoki e noho mai na i to taha nga uri o nga Mihinare tuatahi, na ratou nei i kawe mai te whakapono ki roto i enei takiwa, ara nga uri o Te Wiremu, na ratou i whakato te purapura tuatahi o te whakapono, na ratou i whakatupu, i toha ai hoki enei mea nunui e toru—te Tumanako, te Whakapono, te Aroha i whiwhi ai hoki tena tangata, tena tangata.

Rev. R. Te Awekotuku (Arawa).

Te Pihopa hou haere mai, kei te hari te ngakau, me te hinengaro mou i tae mai ki o matou aroaro. E mihi atu ana hoki ahau ki nga uri o Te Wiremu, me nga mahi nunui i mahia e o raua matua, tae iho kia raua i tenei wa.

Te Tumu (Arawa).

I tenei wa e hoki ana o tatou whakaaro, ki nga mahi a o tatou matua i mahia nei e ratou i nga wa o mua, kati i tenei wa kua whakaarabhia ake nga hua, o a ratou mahi, o to ratou whakapono, ko te Wharekarakia Hou e tu mai nei, no reira haere mai Te Pihopa hou.

Te Wheoro Poni (Arawa).

Ka rukuruku tu u, te wini-wini tu u, te wanawana tu u, te whakaokorau; wera hoki ra Tangaroa ihutu, i tawhaki ai tu u: Mau tiina, mau rupe, mau whana, mau whakaturia te rangi e tu u nei. Rukutia te kiato o Tāne ka whena, rukutia te kiato o Tāne ka whena, rukutia nga tangata ka whena, ko Tu u ki taha mau, ko Rongo ki taha katau.

Haere mai e te Pihopa ki te whakawhanau i te tamaiti nei. Ko te ono tenei o nga tau e whakamamae ana te whaea o tenei tamaiti ko te ra tenei e whanau ai. Ae ranei ka whanau he tāne, he wahine ranei, ka ora ranei te whaea ka mate ranei. Haere mai te Pihopa, ma te Atua koe e tiaki.

Keepa Waata (Arawa).

Te Pihopa hou haere mai, haere mai kia kite i te whakaponu o Te Arawa, ina te Wharekarakia Hou e tu mai nei, he tohu no te whakaponu, he tohu hoki no te nui o te mahi o te wairua o te Atua i roto i te hinengaro o ia tangata, o ia tangata.

Mohi Te Atahikoia (Heretaunga).

Kei a koe, kei Te Arawa te honore o te powhiri tuatahi i to tatou Pihopa hou. Nga iwi e tau nei i to tatou marae, he tokomaha no tena wahi, no tena wahi o to tatou Pihopata. No reira ko tatou ko nga iwi whakaeke mai, kaore tatou i haere mai, ki te whakatangi tetere, engari i haere mai tatou ki te awahina i a Te Arawa, penei ia Te Wheoro Poni e whakahaere nei i nga mahi a Te Arawa i to ratou wharekarakia, he tangata hoki tenei no toku takiwa, ara no Ngati-kahungunu. Kia ora Te Pihopa.

Hori Aterea (Tuhoe).

Haere mai te Pihopa hou. E tu ana ahau i mua i tenei huihuinga penei me te tamaiti whanau hou. I roto tonu atu ahau a Tuhoe i te kopu o taku whaea, ara i nga mahi pohehe. Kati i tenei wa kua whanau ahau, a kua kite i te maramatanga whakamiharo. Koia tenei ahau e tu nei e titiro atu nei kia koe ki te Pihopa hou. No reira haere mai ki te awahina i ahau, ki te whangai i ahau, kia ora ai, kia makona ai taku tinana wairua, kia kaha ai ahau ki te whawhai ki te ao, ki te kikokiko, ki te rewera.

Otene Paora (Ngatiwhatua).

I korero ia i te ahua o te Maori, me te Pakeha, i roto i nga ahuatanga, me nga whakahaere o te whakaponu. Ki tona titiro ki te ahua o te Pakeha nui rawa atu te ngoikore ko te iwi Maori ka nui te kaha e korero ana ahau mo Akarana.

Otene (Torere).

Te Pihopa hou haere mai, he nui te mihi kia koe, he nui hoki taku koa moku i tupono ki tenei huihuinga i mua i tou araro, i mua ano hoki i nga uri o Te Wiremu kua taha ake nei. He Pihopa a Te Wiremu i paingia e toku whakaaro. Kati i roto i tenei huihuinga, he maha nga tangata no tena wahi, no tena wahi, kati i tenei ra, na tatou e nobo tahi nei, he tohu tena, no te kotahi i roto i to tatou Hahi.

Tauha Nikora (Opotiki).

Ko ahau e tu nei he wahi ano no Te Arawa, engari na runga i nga pohehetanga, i nga kuaretanga, ka ngaro i roto i nga mahi, me nga whakahaere mai ano o te tau 1865, kati i tenei wa kua hoki mai ahau ki te hapai i nga mahi o to tatou whakapono. I riro parau ahau ki roto i nga mahi kuare a te Ringatu, inaianei tenei ahau te rapu nei i te huarahi o te tika, me te pono.

Wharehuia (Karatia).

E mihi atu ana ahau ki te Pihopa hou, me te tumanako atu, kia rite koe ki to matou Pihopa kua taha ake nei kia Awarere, te pai me te aroha ki te Iwi Maori. Me te tumanako hoki o te ngakau, kia kaha koe ki te tiroiro i a matou i nga Iwi e noho mai ra i roto i nga wahi koraha.

Waikai Maoate (Rarotonga).

Ko ahau e tu nei i o koutou aroaro, he kara Maori penei ano me nga iwi e noho nei. Otira, ahakoa i haere mai ahau i tetahi motu ke, e mohio ana ahau e rite tonu ana. E te Pihopa, ahakoa no koutou te Ariki, no tatou tahi—to Atua, to tatou tahi. Ahakoa e wehewehe ana nga karaitiana i tena wahi i tena wahi, engari kotahi ano Atua i roto i a tatou katoa. No reira e hari ana toku ngakau, moku i tupono ki te whakapuaretanga o tenei Wharekarakia.

Wiremu Hona (Whakatane).

E whakamihi ana toku ngakau kia koe ki to matou Pihopa hou, kua tae mai nei koe ki te whakau i nga mahi pai, i nga mahi whakamiharo a Pihopa Awarere i waenganui i te iwi Maori. No neira ka whakapau ahau i toku kaha ki te inoi ki te Atua, kia tau iho tana manaakitanga ki runga kia koe, pera ano me taku inoi mo Pihopa Awarere.

Herora (Tauranga).

E mihi ana toku ngakau moku i tupono ki tenei huihuinga i kite ai ahau i a koe i to matou Pihopa hou, me te mihi hoki o toku ngakau mo taku tuponotanga mai i kite atu ai ahau i nga uri o nga Wiremu ko ratou nei nga kai-kauwhau i te Rongo-pai ki enei wahi.

Taria te whakahoki a te Pihopa me nga moni kahi.

TE PIRE HOU MO TE POOTI WAIPIRO.

NO te Turei te 21 o nga ra o Hurae nei ka whakahaerea tenei Pire i te Paremata. Mehemea ka pāhi tenei Pire kua kotahi tonu te pooti ma te Tominiana katoa mo te turaki mo te whakatu tonu ranei i te waipiro kua kore e penei i nga pooti o enei tau kua hori ake nei ara i nga pooti takiwa. I te whakahaerenga o tenei Pire i te Paremata hokotoru o nga mema Maori i pooti kia kore taua Pire e pāhi, ko Apirana T. Ngata anake i te taha whakatu.

HE WAEA WHAKAHE.

I haere he waea whakahe ma etahi o nga mema o te Kotahitanga o nga Tamariki o Te Aute e huaina nei inaianei ko te "Ropu Maori o te Ao Hou" ki taua hunga tokotoru mo ratou i rere ki te taha whakahinga i taua Pire. Ko Te Rangihiroa raua ko Parata kaore i whakahoki mai i nga waea whakahe ki a raua, ko Pomare anake te mea i utu mai i nga waea ki a ia. Ko nga waea enei me nga whakautu mai e whai ake nei:—

"E tino pouri ana enei mema o te Ropu Maori o te Ao Hou me era atu hoki e whai nei kia piki to tatou iwi Maori i te kitenga iho i pooti koutou kia hinga te Pire Hou mo te Pooti Waipiro. Kei te raupatu ano koutou i nga kaupapa o to tatou Ropu. Tenei ka noho tumanako atu te ngakau kia kaati iho i kona tena whakaaro o koutou kua i nga pootitanga e rua kei te toe atu."

(Hainatia) WI PARAIRE RANGIHUNA.

Waea whakautu a Pomare:—

"Kei roto koe i te pouritanga e kuhu ana. E 950,000 pauna nga moni hua e puta ana ki te Tominiana i ia tau i ia tau i runga i te mahi hokohoko waipiro. Tena e whakaae ranei koe kia tākengia nga whenua o te Maori kia ea ai taua moni ka ngaro nei ina hinga te waipiro; ka pai ranei koe kia tu he whare mahi tahae i te wai-piro; ka whakaae ranei koe kia whakakorea atu te wai whakahau-rangi i roto i nga whare-karakia; ka whakaae ranei koe kia tupu te mahi hokohoko tahae i te waipiro; ka whakaae ranei koe kia waiho to tatou Tominiana hei whakamatakitakitanga ki nga iwi o waho hei mea mai ma ratou e ina hinga te waipiro katahi te whenua rereke kore e whakawhirinaki ki ona ake iwi mo te ahua-tanga ki te āta kai i tenei kai a te waipiro."

(Hainatia) POMARE.

Whakautu i tenei waea:—

"E miharo ano au ki te mama o take. Ko te tāke tino kino tenei e patu nei i te Maori inaianei ara ko te patu a te waipiro. Kei te tu nga whare mahi tahae i te waipiro inaianei a tera ano pea ka tu tonu ahakoa hinga te waipiro engari ko nga mate hei rite mai ki nga mate onaianei i te wa e tu nei te waipiro kaore. He Ture mo te waina kia inumia i roto i nga whare-karakia kaore he raruraru mo tena. He Ture ano mo nga wai whakahaurangi kia inumia e te tangata hei rongoa ara i runga i te whakahau a te Takuta. Kei te wareware pea koe e hara i Niu Tirani anake e whai nei kia hinga te waipiro i te mea e 9 nga Porowini nunui o Amerika kua tino maroke tenei kai i reira a he huhua nga whenua o Oropi kua tata te maroke. Kaore i te he te pouri o enei mema o te Kotahitanga mo tena mahi a koutou."

(Hainatia) WI PARAIRE RANGIHUNA.

Whakautu a Pomare :—

"E hari ana au e whakaae ana koe ki taku tatai korero engari e
 "pouri ana au kaore au e kaha ki te hoatu mihi ki a koe. Kore rawa
 "tetahi patai kotahi aku i hoki mai i a koe. I patai au ki a koe
 "mehemea he kino tenei mea a te pa kau atu ki te waipiro mehemea
 "he kino kati kaore e tika kia inumia i roto i nga whare-karakia.
 "Pewhea to whiriwhiri i waenganui i te merekara a Te Karaiti ara
 "i tana hanganga waina i te whakahau hoki e mea ra "Inumia tetahi
 "waina iti mo tou kopu" me te tino whakakore atu i te waipiro?
 "Kaore ano kia wareware i a au nga Porowini e 9 i Amerika. Kua
 "tae katoa au ki ena wahi a ko a aku kanohi i kite ai i reira koiana
 "ena ko nga mea e kino nei kei puta i konei ina tino whakakorea te
 "waipiro. Kaore aku wehi ki te pooti i runga i ta toku ake hine-
 "ngaro i whakaaro ai me te maramatanga hoki i homai ki au.
 "Kaore au e riro i to te tangata whakaaro."

(Hainatia) POMARE.

Whakautu o tenei waea :—

"Kaore he tangata kotahi i te whakahe ki te inumia o te wai-
 "piro i runga i ta Ture i whakatakoto ai engari ko te mea ke e
 "whakahengia ana ko nga mate e pa mai ana i ta te korokoro kawe-
 "nga. E tika ana kia rapua etahi huarahi e kore ai enei mate e
 "pa. Hernea whakamiharo rawa tenei ara to taenga ki nga Poro-
 "wini e 9 o Amerika i te mea no muri ke mai nei i to nohanga i
 "reira te maroketanga o nga Porowini tuatahi e ono; a no enei tau
 "ano e rua ka taha ake nei ka eke ki te iwa."

(Hainatia) WI PARAIRE RANGIHUNA.

Whakautu a Pomare :—

"To whakapa e whakapa mai na koe he hua no te tangata
 "whakaaro kino pena i a koe na, a me nohopuku me taunu he
 "whakahoki tika mo tena tu whakaaro."

(Hainatia) POMARE.

Tera atu etahi o nga waea engari ka mutu i konei to
Te Kopara kaha ki te hari inaianei. Kati ano pea ina hoki kua
 tino riri taku hoa a Pomare. Pai ake mei nohopuku mai ia
 i te timatanga pera me Te Rangihiroa raua ko Parata: engari
 raia tera tokorua he hunga marama, he hunga korero pono.

HE TUPAPAKU NO TE RAU.

NO te Taite te 9 o nga ra o tenei marama (Hurae) ka
 takoto a Wiremu Taratana i te moenga roa. Ko tenei
 tamaiti no Kaikohe, Ngapuhi, tekau ma iwa ano ona tau ka
 mate nei. He tamaiti whakaepaepa ia na ona matua a i whai
 raua kia tupu ia hei tangata a kia tu hoki i runga i nga tūnga
 rangatira a ko te tutukitanga o tenei whakaaro o raua ko te
 whakaaetanga kia haeremai ta raua tamaiti ki Te Rau Kareti
 ki te kura minita. No te poaretanga o te Kareti i te Maehe
 ka taha nei ka tae mai ia a e toru marama ano ia i kura ai ka
 haukotia nei tona orange te tutuki hoki te tumanako a ona

matua a ona iwi. Kaore i arikarika te pānga mai o te mamae o te pouri ki nga tangata katoa o te Kareti. I mamaetia ai no te mea he tangata ia i tino kitea tona pai, tona ngawari, tona whakaiti, tona ohaoha ki te tangata, tona ngakau nui ki te mahi i whakamaui ki ona ringaringa e ona matua, e ona iwi. Tuarua i mamaetia ai e te ngakau he orite tonu no te ngakau nui o nga tangata o te Kareti ki a ia i runga ano i ona ahua-tanga kua korerotia ake nei. Tae noa ki a ratou mahi ngahau tona pai tona hanga ahua-reka kaore te riri i roto i a ia kaore te aha. Ko te mea ia i tino mamaetia ai ko te kore rawa ona i roa e takoto ana ka haukotia tona oranga, kore rawa ona hoa kura i kite i te moenga o ona kanohi no reira kore rawa i mihimihi iho ki a ia, kore ranei ana kupu ki a ratou. Ko tona mate he taipo piwa, tekau ma tahi ano ona ra i takoto ai i te hohipera o Turanga ka mate. Tae ana ia ki te hohipera timata ana te huri o ona mahara e hara tona mohiotanga ake ki te tangata he kimonga kanohi kau. He hanga whakaaro-ha tona matua i te taenga mai. Tae rawa mai kua kore ke e mohiotia atu mo te hoki mai. Heoi ano tana uāna he tatari ki te ra e he ai. Otira he nanakia ano te mohiotanga ake o tana tamaiti ki a ia i whakamatau rawa ake ki te korero otira ko te mate kua he ke te reo kua kore e marama. I te ahiahi i mate ai taua tamaiti ka poroakitia ia e nga tangata o te Kareti kia tae mai ki waenganui i a ratou kia tangi ratou ki a ia ki te matua o to ratou hoa o to ratou taina tuakana i roto i te Ariki. Kaore i waiho e nga tangata o te Kura te tangi i te mamae ki to ratou hoa ki tona matua hoki me te mea nano he morehu patunga ia i te whenua tawhiiti. No muri i te hapa ka haere nga whakatau me nga poroporoaki a nga tangata o te Kura. Poto katoa ratou ki runga ki te whakatau ki te poroporoaki. I te werohanga a te mamae kore tetahi kotahi i pai kia kore ia e whakaputa i tona ngakau mamae. He nui a ratou kupu whakamarama i te papa i te mea e tino nui ana te ngaua e te mamae me he mata hoari kei roto i tona kaokao e titi ana. Otira he tangata tino manawa-nui ia he tangata marama ona whakaaro i kitea ki runga i tona kaha ki te peehi i tona ngakau mamae, ngakau tangi. Mehemea pea ko etahi tangata ke noatu tera e hemanawa noaiho tera e tātā noaiho i a ratou. Ko te wahi ora rawa tenei o nga tangata o te Kura ko te kite atu i a ia e whaka-oraora mai ana i tona ahua ahakoa kei te mohio tonu atu ratou kei roto te mamae e ngau kino ana.

MAURANGA MAI KI TE KARETI.

No te ahiahi o te Paraire ka kuhua te tinana ki roto i te kawhena piuta, i waho ake ko te kawhena rakau, he tino kawhena ataahua, ka mauria mai ki te Kareti takoto ai. Tae rawa mai kua tu he teneti i nga tangata o te Kura e tatari ake ana hoki ratou ki to ratou tupapaku. Ka takoto ka

timata ano te tangi, te poroporoaki. Katahi ano ka tino whakapaua a ratou tangi. E rua nga po i takoto ai te tupapaku o te Kareti i waenganui i a ratou a kihai i moea te po ki te tiaki i a ia poto katoa ki te tiaki.

I te ata o te Hatarei ka whakatinanatia e te Kura to ratou aroha ki to ratou teina tuakana ara ka uhia tona kawhena ki nga kahu Maori e toru me tetahi putiputi whakapaipai na te Pakeha i mahi ki ro karaihe, he whakamaharanga e kore e memeha me enei korero i roto he mea tuhi ki runga i te kâri ara:—

“He tohu aroha tenei na nga tangata o te Kura ki to ratou hoa, ki a WIREMU TARETANA, i mate i a Hurae 9, 1910.”

“Ngaro nei to matou hoa,
Riro atu ki te po;
Tangihia i muri nei,
Tenei arohaina mai.”

MAURANGA I TE TINANA KI NGAPUHI.

Hinga ana te tamaiti inoi ana te matua ki nga kaumatua o te Kareti kia tukuna te tinana o te tupapaku kia haere i a ia i ina whakaae raua kia kaha raua ki te tohe ki te takuta me te Kaitirotiro o te Ora kia kaua hei puritia i te mea he piwa taipo te mate. I kaha a Te Tiatetene ki te whakahaere i tenei take i runga i tona aroha ki te matua o te tupapaku ki nga whanaunga hoki i te kainga a i runga i tona kaha ka whakaaetia. Ko tona kai awhina, ara ko Wi Paraire Rangihuna, i tukuna e ia kia haere hei hoa mo te papa ki te hari i te tupapaku. No te Ratapu i te hawhe pahi o te tahi ka rere to raua tima no te tekau ma rua i te awatea o te Turei ka tae ki Kaikohe ki te kainga o te tupapaku. Kaore i arikarika te manaakitanga a Ngapuhi i te Kura, i nga iwi katoa hoki o te motu e tau nei i Te Raukahikatea ara i runga i te manaakitanga i to ratou mangai i o ratou kanohi ki tera wahi. Ko te tino mea nui ki a Ngapuhi ko te taenga atu o te tinana o ta ratou tamaiti ki te wa kainga ahakoa kua kore ke he manawa ora i roto i a ia. Nga mahi a te iwi marama. Mehemea pea ko tetahi iwi ke noatu e kore rawa e pera engari ka whai pea ki etahi atu huarahi korero taumaha kikino ranei hei whakamahea i tetahi wahi o te pouri. Tena i te marama o Ngapuhi ka mea ratou e pai ana i mate ki roto ki nga ringaringa o te Matua: me tenei korero ano a Ngapuhi mehemea kaore ta ratou tamaiti i tutuki atu ki tona ake wahi ko te katinga tera o to ratou huarahi ki te Kareti, tena ko tenei ka tuhera tonu. E kore e taea te korero nga manaaki a Ngapuhi engari kei roto i te ngakau e pukai ana tona tini o te mihi tona mano. I te whakaaro rangatira o te Koka o te tamaiti raua ko tona papa me Ngapuhi katoa ano hoki tae atu hoki ki o ratou minita ka tukuna ma Wi Paraire Rangihuna e tanu i runga i to ratou whakaaro ko ia te mea nāna i whakamoe nga kanohi

o ta ratou tamaiti no reira māna ano e mahi te mahi whakamutunga ki runga ki a ia ara te tukunga atu ki te puku o te whenua. Kia ora koe e Ngapuhi mou i manaaki i to matua kaumatua i to matou mangai, i tukuna atu na e matou i te taha o ta koutou tamaiti o to matou hoa teina-tuakana hoki i roto i te Ariki.

Ma tona Wairua koutou e whakamarama e tautoko ake hoki i a koutou e noho mai na i roto i tena pouri nui. E nga Mātua o to matou hoa tena korero.

HE RONGO WHAWHAI.

NO nga ra whakamutunga o tenei marama (Hurae) ka tae mai te rongo pakanga i waenganui i Ahitiria me Hewia. E hara enei kingitanga i te kingitanga nunui rawa engari ko te mea wetiwheti kei horapa ta raua mahi ki nga wahi katoa o te ao e toia mai ai era atu kingitanga nunui ki roto i ta raua pakanga. He take whenua te take o ta raua riri ara ko Ahitiria e whakahe ana ki a Hewia mo te nui rawa o nga wahi i kereemetia e ia i muri iho o te whawhai i tera tau ki a Tāke, he wahi kaore i te tika kia riro i a ia engari e tika ana kia ata wehewehea ki a ia etahi wahi ki era atu iwi hoki e whai-kereeme ana. Ki ta etahi whakamarama he pubaehae te mate o Ahitiria, a ko tana whai e whai nei kia kua rawa te kingitanga o Hewia e tupu. I tono a Hewia kia whakatuwheratia e Ahitiria he wahi mona ki te moana he mea e whiwhi ai ia ki nga painga o te moana otira kaore a Ahitiria i whakaae. Ko te tikanga o tenei kore whakaae o Ahitiria he kukuti nana i te manawa ora i roto i Hewia. Ki te whakaaro tera e nui tenei pakanga. Mehemea ki te nui, ki te horapa hoki ki nga wahi katoa ko te ahua tenei ara:—

Ahitiria }
 Tiamani }
 Itari }

{ Hewia
 { Ruhia
 { Wiwi
 { Ingarani.

Ko Ingarani kei te tino kaha ki te pēhi i tenei pakanga kia kore noaiho ara kia mutu i runga i te rangimarie.

HE TURE TUTURU.

1. Kotahi putanga o TE KOPARA i te Marama.
2. Ko te oranga mo te pepa e rima hereni (5/-) i te tau, me nooti o te poutapeta me pane ranei.
3. Ki te hiahia te tangata ki te tango i TE KOPARA me tuku mai e ia te moni i roto i te reta whakaatu mai.
4. E pai ana kia tukua mai nga korero o ia wahi o ia wahi o te Motu, engari kei te Etita te tikanga mo te ta i ana korero; kia marama te tuhituhi.
5. Me pencei te tuhi i waho o nga reta katoa:—

Ki TE KOPARA,
Te Rau, Gisborne.

HE PANUI.

Ki te hiahia te tangata ki te Rawiri ki te Himene:
he nui noa atu nga pukapuka kei a au inaianei: ko
te utu:—

He mea nui, kiri noa, 2/6.

He mea nui, kiri whero, 3/.

He mea nui, kiri pai, 4/.

He mea nui, kiri pai rawa, 5/6.

He mea paku, kiri whero, 1/6.

He mea paku, kiri noa, 1/.

He mea paku, kiri pai rawa, 3/6.

Rawiri & Himene, kiri noa, 1/6.

Rawiri & Himene, kiri whero, 2/.

Rawiri & Himene, kiri pai rawa, 4/.

Rawiri, Kawenata, & Himene, kiri
whero, 3/6.

Rawiri, Kawenata, & Himene, kiri
pai rawa, 5/6.

He Himene, 6d.

He Kupu ma te Ngakau Inol, 3d.

Maku e utu te pane kingi hei tuku atu i nga puka-
puka ki a koe.

Na H. W. WILLIAMS,
Naurea, Gisborne.

Ki te hiahia te tangata ki te Paipera ki te Kawenata
me tono ki te BIBLE DEPOSITORY SUNDAY SCHOOL
UNION, Auckland.

Paipera, 2/6, 3/6, 4/6, me te pane kingi 1/-

Kawenata me nga upoko whakamarama, 2/6, 3/-, 4/6, me te
pane kingi 3d.

Kawenata paku, me nga Waiata, 2/-, 2/6, 3/-, 3/6, 4/-, me te
pane kingi 3d.